

ז'ערת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 282 פרשת מטות, שבת קודש כ"ד תמוז תשע"ט (27 ביולי 2019 למניינם)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תל-אביב	19:23	20:22	20:55	ציאה	ר"ת
ירושלים	19:25*	20:20	20:58		
חיפה	19:13	20:23	20:56		
באר שבע	19:21	20:20	20:53		
*לנוהגים 40 דק' 19:05					

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב שליט"א

עבודת ה' של בין המצרים

וזה מתאים מאד בימי בין המצרים, להמעיט בבקשות הגשמיות כמו בשבת קודש שלא מבקשים פרנסה ורפואה, ולבקש יותר על כבוד שמים. ובוודאי זה עושה רעש גדול בשמים, וזה בעצם האבלות הפנימית של ימי בין המצרים, שבה אין היתרים כלל ועיקר, וחובה לכולנו לבקש בתחנונים.

ומרומם בגמרא (סוכה מ"ח) על הפסוק "ציון היא דרש אין לה" (דמיון ל' ח) משמע שצריך לדרוש את ציון. וידוע מהרמב"ן (פסח ק"ח) שבשמים היה כעס גדול על ישראל שלא דרשו ולא התפללו ולא ביקשו על בית המקדש. ומפורש בפסוק "לשכנו תדרשו ובאת שמה" (דברים י"ג, ה) ע"ש. ומכאן שהאבלות והצער והכובד ראש והדרישה הפנימית בעבודת ה' של בין המצרים הוא קיים תמיד וחובה לכולנו כל רגע ורגע, וזה כל השנה, ועל אחת כמה וכמה בין המצרים.

ועיין בפרוש רש"י (תולדות ט"ו) על הלויים בזמן חורבן בית המקדש שהגיעו לבבל, וביקש מהם המלך נבוכדנצר הרשע לשיר שירים של בית המקדש, והלויים עמדו וקצצו בהונות ידיהם בשיניהם. ויש ללמוד מכאן לאמירת תיקון חצות במסירות, ולהרגיש ממש שעושים מאמץ וטורח וקושי וצער לכבוד אמירת תיקון חצות, וזה בבחינת "אחד בצער ממאה בריוח" (פסח ד"ב דכ"ב נ"ח פ"ג).

ד. בתפילה בפסוקי דזמרא, לא ישען לאחוריו, כמבואר ברבינו יונה בספר היראה, והוא להלכה גם בספר בן איש חי (פסח י"ב סעיף ט"ו).

ה. להתפלל במיוחד ולהוסיף בברכת "שמע קולנו" על כבוד שמים, ובפרט בימי בין המצרים. וכידוע מהריטב"א (סוף תענית), כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. שיהיה תחיית המתים באופן מיוחד לפני תחיית המתים הכללי, לאלה שבאמת יודעים להתאבל ולבכות על בית המקדש ועל כבוד שמים.

וכמו שאמר אחד הצדיקים שאין להתפעל מחכם שיש לו ישיבה גדולה ובנין גדול והרבה תלמידים, אלא להתפעל ולהתלהב ממי שיודע לבכות בתיקון חצות ויודע לבכות בשני וחמישי באמירת "אל מלך".

ומפורש בשולחן ערוך (אורח חיים, סוף סימן תק"ט) שצריך להתאבל ולהצטער ולהתענות כל השנה על חורבן בית המקדש ועל התורה שנשרפה ועל חילול ה', ע"ש. והלואי שנוכה להתאמץ ולעשות כן ולשמח את ה' יתברך לכל הפחות בימי בין המצרים בשלמות.

דוגמאות לכבוד שמים בפרשתינו
והיסוד הזה של כבוד שמים רואים בפרשתינו בכמה מקומות. א. בפרשת נדרים כתוב: "וה' יסלח לה"

לאבלות הפנימית אין היתרים בהלכה

ומכאן לדיני אבלות בימי בין המצרים. שזה תלוי במנהגים ופסקי ההלכה, למשל, להימנע מברכת "שהחינו" כל ימי בין המצרים, ואיסור אכילת בשר ועוף מראש חודש עד עשירי באב, וכן עד ראש חודש אב מותר לקנות בגדים וכלים חדשים, וכשיש חשש שהמחירים יוסיפו לעלות או שאין זמן לאחר תשעה באב, מותר לקנות... צריך לדעת שכל זה בחלק החיצוני, שהאבלות החיצונית והחומרית של ימי בין המצרים מאד מוגבלת. והשנה שחל תשעה באב ביום ראשון יש מתירים מדינא שאין איסור תספורת ולא כביסה ולא מקלחת, צא ולמד עד היכן הדברים מגיעים.

ולעומת זאת יש את האבלות הפנימית של ימי בין המצרים, שהיא קיימת תמיד ואין שום היתר בהלכה להשתמט ממנה. וזה בעצם האבלות הנכונה בעבודת ה' בימים קשים אלו. וכידוע מהזוהר הקדוש, שהחוסר באבלות הפנימית זה בעצם עיכוב הגאולה.

כמה הנהגות לאבלות פנימית

ונציין חלק מהנהגות של האבלות הפנימית:
א. יש לכוון תמיד בקיום המצוות שזה לכבוד ה' יתברך לאקמת שכונתא מעפרא ולעילוי שכונת עוונת. והאריך בזה רבינו הגר"ח מוולוז'ין זיע"א בספרו הקדוש נפש החיים (שער ב פ"ב, ע"ש).

ב. לכוון מאד למסור נפשו על קדושת ה' בתפילה שזה מצווה כל השנה, ועל אחת כמה וכמה בימים אלו של בין המצרים: באמירת ה' אחד שבקריאת שמע (עיין משנה ב"ר פ"ג ס"ח), ובתפילת העמידה באמירת "למען שמו באהבה" (עיין ב"ר פ"ג ס"ח) ובאמירת מלך העולם בכל ברכה וברכה שמצווה לדעת האר"י ז"ל לכוון להמליך את ה' יתברך במסירות נפש על קידוש ה' ממש (ועיין בסידור הר"ש ב"ר פ"ג ס"ח), ובעניית "יהא שמייה רבה" שיש להתאמץ ולכוון שיהיה שם ה' יתברך שלם וגדול לעולמים. והוסיף השומר אמונים (מאמר פתחו שערים פ"ה) שיש לכוון למסור נפשו על קידוש ה', ובזה משלים את כוונת הקדיש לקדש שם שמים, ע"ש. ואם כל זה מצווה כל השנה, על אחת כמה וכמה בימי בין המצרים, שיש לדקדק בכך מאד.

ג. וכן בתפילת העמידה בברכת "תשכון" ו"את צמח" שזה ממש על הגאולה, בוודאי שיש להתעכב ולכוון בזה כל השנה, ועל אחת כמה וכמה בימי בין המצרים, ולבקש רחמים על כבוד שמים ועל עם ישראל.

ויש כאן רמז לדברי רבינו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א שסגולה להצלחה, שלא לבקש על הצרה שיש לו כלל, ולהשאיר הכל בידי ה' יתברך.

בין עבודה פנימית לעבודה חיצונית

כידוע, בכל עבודת ה' שציווה אותנו ה' יתברך יש שני חלקים: "עבודה חיצונית" והיא עצם קיום מעשה המצווה, ו"עבודה פנימית" שהיא עבודה שבלב לעשות את המצווה מכל הלב בכוונה הראויה. וכן דיני טומאה וטהרה יש בו חלק חיצוני וחלק פנימי. וכן שמירת שבת קודש, ועבודת ה' בתפילה. וכן התענית ביום הכיפורים יש בו חלק חיצוני וחלק פנימי. וכדלהלן.

למשל, בדיני טומאה וטהרה, החלק החיצוני: טומאת מת - הרוצה להיטהר צריך פרה אדומה וטבילה. טומאת שרץ - מספיק מקווה טהרה. טהרת המשפחה - צריך ז' נקיים ומקווה טהרה. וכשם שהטומאה חיצונית, כך הטהרה חיצונית! ואין כאן עבודת ה' ואין כוונות ואין כלום. ומאידך, טומאה פנימית של מידות רעות כמו גאווה וכעס ושנאת חיים של טומאה פנימית מכח העבירות החמורות, ואין כאן טהרה במקווה אלא בעשיית תשובה ולימוד תורה וחיזוק לנשמה ודבקות בה' יתברך, וזה בעצם עבודת ה' פנימית מכל הלב.

וכן, שבת קודש יש בה חלק חיצוני כמו בגדי שבת וסעודת שבת, ויש חלק פנימי כמו עלייה ורוחנית ודבקות בה' יתברך, לימוד תורה כמו הלל הזקן שהיה כל הלילה על פי ארובה של בית המדרש בליל שבת קודש ושומע דברי תורה מפי שמעיה ואבטליון (עיין יומא לה), שבת זה מעין עולם הבא (בבב"א ד) וזה הפנימיות של שבת קודש (וכמבואר בתקוני הזוהר דף ע"ב).

וכן, עבודת ה' בתפילה, החלק החיצוני, בגדים מכובדים לתפילה כמו לפני המלך (עיין שבת ט), זמן התפילה ומקום התפילה ונוסח התפילה, שהכל על פי ההלכה, ועם כל זה יש כאן עבודת ה' חיצונית בלבד. ועבודת ה' בתפילה בפנימיות זה ההכנעה, והכוונה, ולשון תחנונים, וההכנה לתפילה (עיין בבב"א ד), ותפילה בלא כוונה כגוף בלא נשמה.

וכן, התעניות שהם מדברי קבלה. צום הרביעי, החמישי, השביעי והעשירי. אין אכילה ואין שתיה וזה ממש עינוי לנפש ולגוף וזה לא קל, ועם כל זה זה החלק החיצוני. אבל החלק הפנימי זה שמכח התענית עושים תשובה ומכוונים לתקן את המעשים כמו עון שנאת חיים ולתקן שלוש עבירות המפורסמות עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים (עיין יומא ט), ומי שעשה תענית בלבד תפס הטפל ועזב העיקר (משנה ב"ר פ"ג ס"ח) ומה שיש להקטין סוף א', והפילו ותענית יום כיפור שהיא מדאורייתא זה חיצוני, ואילו התשובה היא הדבר הפנימי והחשוב (עיין בספיקות ז"ה י"ב).

כך זוכים לשפע עצום הקיים לעולם

שלום וברכה מורי ורבותי!

ישנם מקרים בהם זוכה האדם לשפע כלשהו או לברכה כלשהי, אולם הוא אינו יודע כיצד "לבלוע" זאת...

הוא זוכר די הרבה מקרים בחיים בהם היה נראה לו שהוא מתחיל משהו טוב, איזשהו עידן מוצלח, אולם לאחר תקופה קצרה התברר שהיה זה רכס הר המועד לנפילה, ומשם הוא רק הלך והידרדר.

באותה מידה היו ועודם אנשים אשר התקיים בהם הכתוב (קהלת ה, יב) "עֲשֶׂר שָׁמֹר לְבַעְלֵי לְרַעְתּוֹ", ומאותה הצלחה רק הלך מזלם ודעך.

בפרשתנו (במדבר לב, א) מספרת התורה על ברכה ששרתה על שני שבטים "ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד", ובעקבותיה הם בקשו ממשה לקבל אחוזת נחלה מחוץ לארץ ישראל.

משה שהבין שחפצם להתחמק ממלחמת הכניסה לארץ, ייסר אותם על רצונם לחמוק מהמטלה המוטלת על אחיהם. אולם הם הסבירו שכל רצונם היה בסך הכל להושיב את משפחתם ובהמותיהם בבתים מסודרים ומרעה טוב, ומיד להצטרף ביישוב הדעת למלחמת המצווה על ארץ ישראל.

משה הסכים והתנה את אחוזת נחלתם בערי הגלעד, בכך שילחמו עם כל ישראל כתף אל כתף. תנאי כפול ומיוחד אשר בעקבותיו נולד המושג התלמודי (קידושין ס"א ע"ה) "תנאי בני גד ובני ראובן".

המדרש בפרשתנו (במדבר רבה פרשה כב ס"ז) מלמד שיש הבדל בין "מתנות שמים הבאות בכח התורה" לבין ברכה הבאה על ידי "גבורתו ועשרו של בשר ודם". שמתנות שמיים קיימות לעד, בעוד מתנות בשר ודם סופן לאבדון. וכדוגמא לכך מביא המדרש את בני גד ובני ראובן "שהיו עשירים, והיה להם מקנה גדול, וחבבו את ממונם, וישבו להם חוץ מארץ, ישראל לפיכך גלו תחלה מכל השבטים".

מה שמוזר בזה לכאורה הוא שבאותו מדרש בסימן שלאחריו ממש (ס"ח ס"ח) כתוב הדבר הבא: "שאלה גברת חשובה אחת את רבי שמעון בן חלפתא: בכמה ימים ברא הקדוש ברוך הוא את העולם? אמר לה: בששת ימים. אמרה לו: ומאותה שעה ועד עכשיו מה הוא עושה? אמר לה: יושב ועושה סולמות, מעלה

לזה ומוריד לזה. דעי לך! כשביקש שיעשירו בני ראובן ובני גד, הפיל את המדיינים לפני ישראל כדי שיעשירו בני גד ובני ראובן, הרי שהשפיל הקדוש ברוך הוא את המדיינים ורומם את ישראל".

ואם כן, מבואר שהעושר של בני גד ובני ראובן היה ברכת שמים, ומדוע אם כן מתייחס המדרש לאותו עושר ככזה שנעשה על ידי בשר ודם ולכן נענשו וגלו עוד לפני עם ישראל?

את התשובה לכך אנו מוצאים במשנת רבי אליעזר (פרקה ז) "רבי יהודה אומר: קשה היא המחלוקת, אפלו לעשות סייג למצות. שכן מצינו בבני גד ובני ראובן שאמרו למשה יותן את הארץ הזאת. ומפני מה בחרו בה? מפני שהיה להם מקנה הרבה והיו מבקשים להתרחק מן הגזל. ולפי שפירשו הן מישראל תחלה, לפיכך הוגלו תחלה. ומה הם שפירשו מחבריהם כדי להתרחק מן הגזל כך נענשו, הפורשים מחבריהן מפני השנאה והתחרות על אחת כמה וכמה".

ללמדך, שברכת ה' באה לכל אדם במנות קטנות, ואז נמצא הוא במבחן, האם ינהג נכון באותה ברכה או לא?

האם יראה בכך את ברכת ה' ויתבטל לרצונו המלא, או שיראה בכך את כחו וגבורתו וינהג על פי שכלו ותבונתו?

אם בחר האדם בדרך בה מראה הוא התבטלות לה' יתברך, ועשיית הטוב על פי רצונו. הרי שמעיד הוא שהיתה זו ברכת ה' והיא רק תלך ותגדל תלך ותגבה. אולם אם ינהג בה לפי רצונותיו ותאוותיו האישיות, הרי שבכך תסור מעליו ברכת ה' ויראו כולם עד כמה אזלת ידו הביאתו אל הגדולה והמעלה ולאחריהן אל עבר פי פחת.

בני גד ובני ראובן קבלו מתנת שמים, אולם היו במבחן, ולדברי המדרש לא עמדו בו, מה שגרם להם לאבד הכל.

בפני כל אדם ישנה אפשרות להגדיר את כל מה שעובר עליו כברכת שמים, וישנה גם דרך אחרת. מי שישכיל להגדיר זאת נכון ולפעול על פי רצון ה' יתברך, יזכה להצלחה ורב טוב, עד שתהא אותה ברכה רק ראשונה בשרשרת הברכות והישועות.

יזכנו ה' יתברך לראות נכוחה את ברכתו, להאמין בה ולפעול על פיה ועל פי רצונו יתברך, ולראות רב טוב כל הימים. **וברוכים תהיו!**

המשך מעמוד 1

בבקשות חיצוניות וחומריות, ולעורר ולחזק בקשות פנימיות של כבוד ה' יתברך, של בית המקדש, של אהבת ישראל, של עניית "אמן" היא שמיה רבה" בקול רעש גדול. וימי בין המצרים יהפכו לשמחה בלי מצרים, "וְהִיְתָה לְה' הַמְּלֹכָה" (שופטים א, כ"א) במהרה בימינו, אמן.

עבירה במלחמה (עין שנת ס"ט). ה. בני גד ובני ראובן בביטול גמור למשה רבינו, נלחמים על ארץ ישראל שבע שנים במלחמה ועוד שבע שנים בחלוקת הארץ.

לסיכום

בסיכום: יש להתאמץ תמיד ולעורר על כבוד שמים. ובפרט בימי בין המצרים, למעט

(במדבר ל, א), והעניין הוא בגלל שחשבה לעשות עבירה (עין קידושין פ"א). ב. משה רבינו מדגיש בפסוק: "לִתֵּת נְקֻמַּת ה' בְּמִדְיָן" (במדבר לא, ג) ולא "נקמת בני ישראל" (מלש רבה ש"ס, ג). משה רבינו קוצף על פקודי החיל שלא מבינים מעצמם שחייבים להשמיד את כל בנות מדין (ש"ס הקדוש). ד. שרי האלפים והמאות מביאים תרומה מהשלל לכבוד ה' יתברך בגלל הרהורי

שאלה יפה

ש"ת ממורנו הרב שליט"א

ניתן לשלוח שאלות בדרכים הבאות:

www.aterett.co.il info@aterett.co.il 03-501125

סעי' טו, למעשה לעולם מברך עליו "מזונות" ו"על המחיה" בלבד. ואף אם יאכל שיעור ארבע ביצים של ופלה בלי המילוי, לעולם תהיה ברכתו "מזונות" ו"על המחיה" (ועיי' בי"א ח"א סי' כ"א).

התחיל את ברכת המזון מברכת "הטוב והמטיב"

שאלה: מי שהתחיל בטעות את ברכת המזון מברכת "הטוב והמטיב", מה דינו?

תשובה: ימשיך הלאה, ויסיים את הברכה הרביעית, ואז יחזור לתחילת ברכת המזון לברך את שלושת הברכות, ואחר כך "הרחמן" וכו' (ועיי' משני' סי' ק"ג סעי' י"ב).

הלך להתפלל באמצע ברכת המזון

שאלה: מי שאכל כביצה פת, ובאמצע סעודתו הלך להתפלל בבית הכנסת תפלת מנחה, ולאחר מכן שמע שיעור תורה והתפלל ערבית. כשחזר לביתו ורוצה להמשיך לאכול, כיצד יעשה?

תשובה: למעשה, התפלה אינה הפסק (ועיי' משני' סי' קנ"ג סעי' מ"ז).

כוונה בעת הברכה

שאלה: כשאני מברך על האוכל ברכות הנהנין, אני לא מצליח לכוין, מה עלי לעשות?

תשובה: יש לשנן היטב את דיני ברכות, וללמוד מוסר השכל על מעלת הכוונה בברכות. וכן לברך בקול רם, וזה עוזר לכוונה. ולברך מאה ברכות בכוונה בכל יום, הרי זה מבטל גזרות קשות ורעות. ויש עצה נוספת בזה הקדוש (פי' ב"ק דף קפ"א), לומר לפני כל ברכה: "אני מזמין את עצמי לברך את ה' יתברך", וכדאי לנסות! ורבנו החפץ חיים זיע"א (בספ"ק ע"ש) מוסיף, שצריך לחשוב לפני הברכה "אני עומד לפני ה' יתברך", ע"ש.

הבטה לצדדים באמצע הברכה

שאלה: האם מותר להזיז את הראש באמצע הברכה, כדי לראות מי נכנס ומי יוצא?

תשובה: צריך להתאמץ מאד בעת אמירת הברכה ולכוין היטב ולא להביט לצדדים. ורבנו החסיד (ב"א"ח סי' פ' י"ג), ממליץ שיהיו הפסוקי דזמרה בכוונה, באימה וביראה, ועל אחת כמה וכמה שכן צריך להיות בברכה שמברך את ה' יתברך (ועיי' בב"א"ח ע"ש הי"ט, ומשני' סי' כ"ה סעי' ט).

ויש קצת ראייה מהלכות תפלין, שאסור לרמוז בעיניו או באצבעותיו בין תפלין של יד לתפלין של ראש, מחשש הפסק (משני' סי' כ"ה סעי' כ"ט), ע"ש. ועל אחת כמה וכמה באמצע אמירת הברכה.

ולפי זה כאשר מברך "אשר יצר" או ברכת "מעין שלוש", ועל אחת כמה וכמה ברכת המזון, שדינה כתפלת העמידה, שיש להזהר מאד שלא להציץ, לא להסתכל בשעון, ולא כלום, אלא להתייחד רק עם ה' יתברך (ועיי' משני' סי' קל"א סעי' ט). והמעין בספר הקדוש כף החיים (סי' נ"ט סעי' כ"ה), יקבל יראת שמים.

צריך להתפלל בלשון חתוננים כעני המבקש בפתח, ובנחת (משני' סי' כ"ה סעי' ט).

ולמעשה, עדיף להתפלל במניין בכוונה, ויכול לצאת לאחר חזרת השליח ציבור, וישלים אחר כך את מה שהחסיר מהתפלה, וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

להמשיך באמירת המזמור תוך כדי עניית הקדיש

שאלה: מי שנמצא בשיר של יום ושומע קדיש, האם יכול להמשיך באמירת המזמור תוך כדי שהוא עונה, גם בחצי הראשון של הקדיש?

תשובה: יש לענות מבלי להמשיך באמירת המזמור, אלא להתרכז, לשמוע ולענות אמן בכוונה. ואסור אפילו להרהר בדברי תורה (משני' סי' נ' סעי' ט). אולם אחרי החצי קדיש שפיר דמי, ואין צריך להתמתין עד לסוף הקדיש.

ברכה על מצוה עוברת באמצע הקדיש

שאלה: אדם ששמע רעמים באמצע הקדיש, האם יברך? והאם מותר לברך על בשמים באמצע קדיש?

תשובה: כשיש מצוה עוברת, מותר להפסיק ולברך גם באמצע קריאת שמע וברכותיה (ועיי' בי"א ח"ו סי' ט), אולם באמצע הקדיש שיש מצוה לשמוע ולכוין לענות אמן, אסור להפסיק כלל ועיקר (ב"א"ח סי' קכ"ד סעי' ט).

דיבור או עיון בספר באמצע הקדיש

שאלה: האם מותר לדבר באמצע הקדיש?

תשובה: אסור אפילו לעיין בספר, ויש בזה חילול ה'. ואדם העושה כן, הוא אינו עובד ה', והבן! (ועיי' משני' סי' נ' סעי' ט).

ברכה במזון על אכילת ופלים

שאלה: אדם שאוכל חבילת ופלים שלימה (בסגור 200 גרם), האם הוא מתחייב בברכת המזון?

תשובה: להלכה, מילוי אינו מצטרף (ב"א"ח סי' קס"ה סעי' מ"ז), אולם המילוי שבתוכו ממש, מצטרף (ב"א"ח סי' קס"ה ע"ג). ועיין באור לציון (ח"ב ע"ג ק"ח) המחמיר גם בזה, שאינו מצטרף. אולם תערובת משעת לישנה, כגון בצק עלים וכדומה, מצטרף לכל הדעות.

ואיך שיהיה, בנידון דין שמדובר בוופלה, ישנה עוד בעיה, ראשית יש הטוענים שברכתו "שהכל", משום שהעיקר הוא המילוי, כידוע (ועיי' ב"א"ח סי' קס"ה ע"ג). וגם לטוענים שצריך לברך "מזונות", עם כל זה אין בזה חיוב חלה משום שזה דק מאד, והעיסה נשפכת לתבנית מרוב שבליילתה רכה מאד (ועיי' יו"ד סי' ש"ט סעי' ט). וכן כתב בספר קצירת השדה (ע"מ 113) במיוחד על וופלה, ע"ש. ובכוונה אופן שאין לו דין אפיה ממש, אז מסתבר שאין זה מצטרף לכל הדעות, והבן! (ועיי' משני' ב"א"ח סי' קס"ה סעי' ט).

ומאחר ואין בו דין הפרשת חלה, וגם אין בו דין ברכת "המוציא" לעולם, כדין טרייתא (ועיי' סי' קס"ה ע"ג).

כוונת הפסוק: "עתה ידעתי כי רא אלקים אתה"

שאלה: מה כוונת הפסוק "עתה ידעתי כי רא אלקים אתה", הרי ה' יתברך יודע הכל?

תשובה: שאלה יפה! ויש בזה כמה תירוצים: א. הכוונה על מלאך ולא על ה' יתברך (ועיי' ב"א"ח סי' ק"ד). ב. לשבר את האוזן, כדי שנבין את הדברים. ג. ה' יתברך הוא האל הגדול, הגבור והנורא, ואין חקר לתבונתו, והוא כזה גדול עד שיכול לומר: "לא רוצה לדעת, וזכותי שלא לדעת". וכשמד אברהם אבינו ע"ה בנסיון, נאמר עליו "עתה ידעתי", ויסוד זה מובא ברבנו אור החיים הקדוש (סי' פ"ב ב"א"ח ע"ש).

תפלה במניין פועלים והזמן דחוק, על מה לוותר?

שאלה: אנו מתפללים במניין פועלים, ומכיון שהזמן דחוק בימי שני וחמישי וראש חודש, שאלתנו האם ניתן לוותר על קטעים מסוימים? ואם כן, על מה עדיף לוותר, על קריאת התורה או על חזרת השליח צבור?

תשובה: קשה לוותר על חזרת השליח צבור, הרי בחזרת השליח צבור מרויחים הרבה "אמנים" וז"ן ברכות. ועוד, שהרי יש בזה כבוד שמים גדול מאד. ואף על פי שהחזרה נתקנה לעמי הארץ, מכל מקום בזמן הזה הרי עושים חזרה למהדרין. ובפרט שעושים כן גם על פי הקבלה. ובפרט שמרן הבית יוסף מעיד שעשו נידוי בזמנו למי שלא היה עושה תפלת החזרה (והוא ציבור ח"ב סי' י"ב).

וישנה עוד סברא של "אין מעבירין על המצוות", וחזרת השליח צבור היא קודש קדשים. ועוד, שהרי קריאת ספר תורה היא חובת צבור בלבד, ואינו מעכב (ועיי' משני' בב"א"ח סי' קמ"ג ע"ג). וכמו רב ששת שאמר: "אנן בדין וכו'" (בב"א"ח ע"ש). וחשוב מאד להרוויח בחזרת הש"ץ חמשים ושבע ברכות (ועיי' ב"א"ח סי' קמ"ג). כך שלמעשה שאם לא שמעו קריאת ספר תורה, זה לא נורא, ויזדרזו לסיים תפלת שחרית, ואחר כך ילך כל אחד למלאכתו. לחיים טובים.

תפלה בכוונה ובישוב הדעת שווה מליונים!

שאלה: מה עדיף, להתפלל תפלת שחרית במלואה במניין המתפללים מהר, ומשם לרוץ מיד לעבודה, ולא טוב לי הדבר, או להתפלל במניין בכוונה עם עבודת ה', ואחר כך לצאת לעבודה מיד לאחר חזרת השליח ציבור, ולהמשיך את התפלה אחר כך?

תשובה: תפלה בכוונה ובישוב הדעת שווה מליונים! ולכן עדיף כמובן עבודת ה', ישוב הדעת ולשון חתוננים. וזה בבחינת טוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה (ועיי' משני' סי' א' סעי' י"ב). וגם מצוה לומר הזמירות בנחת ולא במרוצה (משני' סי' נ"א סעי' ט), וגם